Ankestyrelsen

Ankestyrelsens brev til Roskilde Kommune

Henvendelse om Roskilde Kommune (kommunens sagsnr. 26-007120)

[A] har den 15. marts 2026 skrevet til Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner (herefter tilsynet) om Roskilde Kommunes praksis for opkrævning af lokalegebyr efter folkeoplysningsloven.

Konklusion

Tilsynet har gennemført en indledende undersøgelse af sagen, og vi har gennemgået sagens oplysninger.

På baggrund af Roskilde Kommunes udtalelse og oplysningerne i sagen vurderer vi, at der for tilsynet ikke er anledning til at gøre mere.

Vi lægger vægt på, at Roskilde Kommune har oplyst, at kommunen har indgået aftaler med de to selvejende haller [B] og [C] om råderet over lokaler, som kommunen herefter stiller til rådighed for frivillige folkeoplysende foreninger på linje med kommunalt ejede idrætsfaciliteter.

Vi lægger også vægt på, at Roskilde Kommune har oplyst, at kommunen på den baggrund anviser tider i de to selvejende haller til folkeoplysende foreninger som led i opfyldelsen af anvisningspligten efter folkeoplysningslovens § 21, stk. 1, nr. 1.

Vi lægger desuden vægt på, at Roskilde Kommune har oplyst, at det er kommunens vurdering, at lokalerne i de to selvejende haller må anses for omfattet af anvisningspligten i folkeoplysningslovens § 21, stk. 1, nr. 1, i de tidsrum Roskilde Kommune har brugsret til lokalerne. Kommunen har henvist til, at det af forarbejderne til folkeoplysningslovens § 21 fremgår, at anvisningspligten også omfatter lokaler, som kommunen har hel eller delvis brugsret til for en nærmere angiven tid eller periode.

26. oktober 2026

J.nr. 26-34799

Ankestyrelsen
Nytorv 7, 2. sal
9000 Aalborg

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-13.00

Åbningstid - telefon:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-12.00

Vi lægger også vægt på, at det fremgår af folkeoplysningslovens § 22, stk. 4, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der opkræves et gebyr ved brug af anviste lokaler, herunder haller og udendørsanlæg. Gebyret skal indgå i den pulje, som kommunalbestyrelsen anvender til frivillige supplerende lokaletilskud inden for det pågældende område.

I denne sammenhæng lægger vi vægt på, at Roskilde Kommune har oplyst, at gebyrindtægter fra lokaler i de to selvejende haller indgår i den nye model for lokaletilskud, som blev godkendt af Roskilde Kommunes byråd den 17. december 2025.

Vi vurderer på denne baggrund vi, at der ikke er anledning til, at tilsynet rejser en tilsynssag.

Vi afslutter derfor sagen på det foreliggende grundlag.

Vi offentliggør dette brev på www.ast.dk i anonymiseret form.

Sagens oplysninger

Tilsynet udtalte den 10. oktober 2025, at Roskilde Kommune handler i strid med folkeoplysningsloven ved at anvende gebyrer opkrævet efter folkeoplysningslovens § 22, stk. 4, til at finansiere kommunens køb af haltimer i de to selvejende haller [B] og [C] for at stille disse til rådighed for frivillige folkeoplysende foreninger på samme vilkår som offentligt anviste lokaler.

[A] skrev i forlængelse af udtalelsen til tilsynet den 15. marts 2026.

Følgende fremgår bl.a. af henvendelsen fra Roskilde Idræts Union:

> ”Vi er begejstret over at køb af haltimer i de selvejende institutioner ikke kan finansieres af opkrævet gebyr, men vi savner klar besked om der må opkræves lokalegebyr med hjemmel i Folkeoplysningens lovens § 21 og § 22 for foreninger i de to selvejende institutioner og om indtægten herfra i givet fald skal indgå i det lukkede kredsløb.”

Tilsynet bad den 31. marts 2026 Roskilde Kommune om en udtalelse.

Roskilde Kommune har den 4. maj 2026 sendt en udtalelse.

Bl.a. følgende fremgår af udtalelsen:

″Hjemmel til opkrævning af gebyr i [B] og [C]

Efter folkeoplysningslovens § 21, stk. 1, nr. 1, har kommunen pligt til at anvise egnede lokaler og udendørsanlæg til folkeoplysende virksomhed. Kommunens advokat har i et notat vedrørende håndtering af gebyr (bilag 1) fremhævet, at lokaleanvisningsforpligtelsen også omfatter lokaler, som kommunen har brugsret til. Kommunen køber timer i [B] og [C], som stilles til rådighed for foreninger. Kommunen har således brugsret til faciliteterne.

I notatet er det desuden fremhævet, at der i de særlige bemærkninger til lovændringen i folkeoplysningsloven i 2005 anføres, at lokaleanvisningspligten omfatter:

”Kommunale lokaler, herunder idrætshaller og andre haller samt udendørsanlæg, som er beliggende i kommunen og tilhører denne. De være fuldt ud ejet af kommunen, eller kommunen må have hel eller delvis brugsret til lokalerne for en nærmere angiven tid eller periode (Lovforslag nr. 109 af 24. februar 2005, de særlige bemærkninger til ændringslovens § 2, nr. 2)”*.

Folkeoplysningslovens § 22, stk. 4, giver hermed adgang til at opkræve gebyr for foreningers brug af lokaler, der er omfattet af anvisningspligten efter § 21, stk. 1, og til at lade gebyrindtægterne indgå i det ”lukkede kredsløb”, hvor midlerne anvendes til frivillige supplerende lokaletilskud.

Det er på denne baggrund Roskilde Kommunes vurdering, at der kan opkræves lokalegebyr med hjemmel i § 22, stk. 4, for lokaler i [B] og [C], i det omfang disse lokaler er omfattet af anvisningspligten efter § 21, stk. 1. Dette er også baggrunden for, at gebyrer fra lokaler i de selvejende haller fortsat indgår i den nye model for lokaletilskud, som blev godkendt af Roskilde Kommunes byråd den 17. december 2025 (bilag 2). omhandlede lokaler m.v. må for at kunne indgå i lokaleanvisningsforpligtelsen

Om [B] og [C] er omfattet af folkeoplysningslovens § 21, stk. 1, nr. 1

Roskilde Kommune har indgået aftaler med de selvejende institutioner [B] og [C] om råderet til timer i haller og andre lokaler, som kommunen stiller til rådighed for frivillige

folkeoplysende foreninger på linje med kommunalt ejede idrætsfaciliteter.

Kommunen anviser på den baggrund tider i de selvejende haller til folkeoplysende foreninger som led i opfyldelsen af anvisningspligten efter folkeoplysningslovens § 21, stk. 1, nr. 1. I praksis indgår disse haltimer i kommunens samlede "lokalebank" af anviste faciliteter på samme måde som i kommunens egne haller.

Det er derfor Roskilde Kommunes vurdering, at [B] og [C] må anses som lokaler omfattet af anvisningspligten efter § 21, stk. 1, nr. 1, i folkeoplysningsloven og i overensstemmelse med lovforarbejderne*, i de tidsrum Roskilde Kommune har brugsret til lokalerne.

Sammenfatning

Roskilde Kommune vurderer, at:

- der er hjemmel i folkeoplysningslovens § 22, stk. 4, til at opkræve gebyr for foreningers brug af lokaler i [B] og [C] i de tidsrum kommunen har råderet over lokalerne,
- [B] og [C], i det omfang kommunen har hel eller delvis brugsret, er omfattet af folkeoplysningslovens § 21, stk. 1, nr. 1,
- de haltimer, som kommunen har brugsret til og anviser til folkeoplysende foreninger, indgår på lige fod med kommunalt ejede faciliteter i opfyldelsen af kommunens lokaleanvisningspligt,
- gebyrerne fra de selvejende haller derfor lovligt kan indgå i den af byrådet vedtagne model for lokalegebyr og supplerende lokaletilskud."

Tilsynets kompetence

Vi fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Vi beslutter selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Det står i § 48 a i kommunestyrelsesloven.

Vi skal vurdere, om sagen er generelt egnet til at understøtte formålet med tilsynet. Formålet med tilsynet er at påse, at kommuner og regioner handler i overensstemmelse med lovgivningen. Vi rejser derfor en tilsynssag, når vi vurderer, at det vil have væsentlig betydning, at vi tager sagen op til behandling.

Vi lægger bl.a. vægt på, om en sag må skønnes at have principiel eller generel betydning eller alvorlig karakter. Vi lægger også vægt på, om sagen objektivt set har stor økonomisk eller administrativ betydning for en eller flere myndigheder, organisationer, foreninger, borgere m.fl.

Venlig hilsen

Belma Nisic

Kopi er sendt til:

[A]

Vi har anvendt:

Lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 13 af 5. januar 2026